

Ikt. sz.: FFB-40/33-2/2015.

FFB-16/2015. sz. ülés
(FFB-29/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható fejlődés bizottságának**
2015. június 30-án, kedden, 8 óra 21 perckor
az Országház főemelet 55. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása</i>	5
<i>Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről 2014 (B/3064. szám) (Beszámoló megvitatása a HHSZ 84. § (6) bekezdése alapján)</i>	5
<i>Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2014. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat (H/4505. szám) (Az Igazságügyi bizottság önálló indítványa) (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a és 84. § (6) bekezdése alapján) (Vitához kapcsolódó bizottság)</i>	5
<i>Dr. Szabó Marcel tájékoztatója</i>	6
<i>Hozzászólások, vélemények</i>	8
<i>Egyebek</i>	14
<i>Az ülés berekesztése</i>	14

Napirendi javaslat

1. a) Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről 2014 (B/3064. szám)
(Beszámoló megvitatása a HHSZ 84. § (6) bekezdése alapján)
- b) Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2014. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat (H/4505. szám)
(Az Igazságügyi bizottság önálló indítványa)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a és 84. § (6) bekezdése alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Sallai R. Benedek** (LMP), a bizottság elnöke
Bencsik János (Fidesz), a bizottság alelnöke

Dr. Turi-Kovács Béla (Fidesz), a bizottság alelnöke
Bartos Mónika (Fidesz)
Dankó Béla (Fidesz)
Varga Gábor (Fidesz)
Kepli Lajos (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Manninger Jenő (Fidesz) Bartos Mónikának (Fidesz)
Simonka György (Fidesz) Varga Gábornak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Hatvani Szabolcs munkatárs

Meghívott

Dr. Szabó Marcel, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó
biztoshelyettes

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 21 perc)

Az ülés megnyitása

SALLAI R. BENEDEK (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Mindenkinek szép jó reggelt kívánok! Szeretettel köszöntöm kedves vendégeinket, köszöntöm a bizottság tagjait és a hivatal munkatársait.

Tájékoztatnom kell a jelenlévőket, hogy a házelnök úr nem engedélyezte a plenáris ülés ideje alatt történő ülésezést, emiatt legkésőbb 9-ig be kell fejeznünk az ülést, amire van reális esély.

Megállapítom, hogy a bizottság szavazatképes. Jelen pillanatban bejelentetten Manninger Jenő képviselőtársunkat Bartos Mónika helyettesíti és Simonka György képviselőtársunkat Varga Gábor képviselő úr helyettesíti, és így biztosított a szavazatképesség.

A mai nap folyamán, amit még meg kellett tárgyalnunk ebben az időszakban, az a beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2014. évi tevékenységéről, ami a parlament informatikai hálózatában a B/3064. számon elérhető. A beszámoló megvitatására a házszabály 84. § (6) bekezdése alapján kerül sor. Ugyanezen napirendi pont keretében az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2014. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat megvitatására kerül még sor, ami a parlament informatikai hálózatában a H/4505. szám alatt érhető el és az Igazságügyi bizottság önálló indítványa. A részletes vitát szokás szerint a házszabály 44-45. §-a és a 84. § (6) bekezdése alapján tesszük meg. *(Dr. Turi-Kovács Béla és Kepli Lajos megérkezik az ülésre.)* Másik napirendi pontként nem érkezett hozzám még megkeresés, így az Egyebek napirendi pontot felvettem, és ha esetleg bárkinek közérdekű bejelentése lesz, akkor itt tehetné meg.

Kérdezem azt, hogy a napirenddel kapcsolatosan merül-e fel kérdés, javaslat. *(Nincs jelentkező.)* Megállapítom, hogy nincs ilyen. Akkor kérem, szavazzunk! Kérem, hogy aki elfogadja a napirendi javaslatot, kézfeltartással jelezze. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy egyhangú. Köszönöm szépen.

Beszámoló az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek tevékenységéről 2014 (B/3064. szám) (Beszámoló megvitatása a HHSZ 84. § (6) bekezdése alapján)

Az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2014. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat (H/4505. szám) (Az Igazságügyi bizottság önálló indítványa) (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a és 84. § (6) bekezdése alapján) (Vitához kapcsolódó bizottság)

Ennek megfelelően megkezdénénk az alapvető jogok biztosának és helyetteseinek 2014. évi tevékenységéről szóló beszámoló és határozati javaslat részletes vitájának a megtárgyalását. Ezúton nagy tisztelettel köszöntöm dr. Szabó Marcel szószóló urat, köszönöm szépen, hogy megtisztelte bizottságunkat. Az ő kiegészítésével és előadásával kezdjük meg az ülést. Ahogy már azt megtapasztaltuk a 2013. évi beszámoló és határozati javaslat megtárgyalásánál idén év elején, a beszámoló elfogadásáról szóló határozati javaslat részletes vitája eltér a törvényjavaslatoknál megszokottól, a házszabály 84. § (6) bekezdése szerint a vitához kapcsolódó bizottság a részletes vita során a beszámolót is elfogadja és a napirendi pont második részében kerül sor a határozat megvitatására és elfogadására.

Elsőként a szószóló urat felkérném, hogy a beszámolót szíveskedjen kiegészíteni és bemutatni a bizottság tagjainak.

Dr. Szabó Marcel tájékoztatója

DR. SZABÓ MARCEL, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes: Tisztelt Elnök Úr! A bizottság tisztelt Tagjai! Bizonyára ismerik magát a kötetet, ami több mint 300 oldalra rúg. Azt gondolom, hogy a bizottság érdeklődését elsősorban a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos részek illethetik különösen, úgyhogy engedelmükkel ezekre a kérdésekre térnék ki hangsúlyozottan a beszámoló kapcsán, de természetesen minden más kérdésre is örömmel válaszolok a beszámolótól egyéb részeket illetően is.

Ahogy azt elnök úr, a bizottság tisztelt tagjai minden bizonnyal tudják, az ombudsmani hivatal feladatköre, hogy az Alaptörvény P) cikkének az érvényesülését külön figyelemmel kísérje, tehát a nemzet közös örökségének a megvalósulását. Tehát a fenntartható fejlődést úgy értelmezzük, mint egy olyan folyamatot, amelyben a nemzet közös örökségét – különös tekintettel az erdőkre, a vizekre, a talajra, a kulturális örökségre – át szeretnénk intakt módon adni a következő generációknak, és az olyan jogszabályalkotást, amely ezzel kapcsolatban bármilyen aggályokat vet fel, olyan jogi helyzetet, ami ezzel kapcsolatban problémákat okozhat, ezeket szoktuk az Országgyűlés vagy a kormány illetékes testületei, bizottságai elé terjeszteni azzal a javaslattal, hogy ezeknek a kérdéseknek az átgondolását, újraértelmezését szeretnénk kérni.

Ezek közül az első, amivel szeretnénk foglalkozni, a talaj, még hozzá a talajban található különböző káros anyagok. Ahogy bizonyára emlékeznek, a Budapesti Vegyiművek kapcsán, illetve a balmazújvárosi László-tanya kapcsán előkerült az, hogy különböző olyan vegyi anyagok vannak a földben vagy tárolnak olyanokat a földfelszínen, amelyek a földbe szivároghatnak be, és ennek következtében ott számos környezeti problémát idézhetnek elő. Itt azért szeretném ezt a problémát legelsőként említeni a beszámoló kapcsán, mert erre ismételt többször felhívtuk a figyelmet, és ahogy emlékeznek rá, az idén is problémát okozott Budapesten.

Itt egy olyan nagy horderejű problémáról van szó, amelyet az Országgyűlés és a kormány két évtizeddel ezelőtt már felmért. Tehát azt a problémát szeretném aláhúzni, hogy a kormány felmérése szerint mintegy 1000 milliárd forintnyi összegre lenne szükség arra, hogy a szovjet csapatok, a szocialista iparosítás és a múlt kedvezőtlen öröksége kapcsán itt maradt szörnyű szennyező vegyi anyagokat, különféle szénhidrogén-származékokat valamilyen módon a talajból el lehessen tüntetni, hogy az az ivóvízbázisainkat ne veszélyeztesse a továbbiakban. Ezzel kapcsolatban az volt a terv 20 évvel ezelőtt, hogy évi 20 milliárd forintot fog ráköltetni az Országgyűlés 50 éven keresztül, és így tudunk megszabadulni a múlt terhes örökségétől.

2014-es jelentésünk során a balmazújvárosi László-tanya-ügy kapcsán és a Budapesti Vegyiművek-ügy kapcsán felhívtuk a figyelmet arra, hogy véleményünk szerint nincs olyan tiszta prioritási lista, amely alapján lehetne tudni, hogy milyen sorrendben lenne szükséges ezeknek a káros meglévő szennyezőfoltoknak a felszámolása, illetőleg hogy az Országgyűlés költségvetése nem biztosít néhány éve egyáltalán keretet erre a folyamatra. Egy ideig uniós támogatás volt, de úgy tűnik, hogy ez is kifutóban van, és a tervezett 20 milliárd forint az országunk költségvetéséhez képest nem olyan jelentős tétel, de ugyanakkor, mint ahogy azt láttuk a Budapesti Vegyiművek kapcsán, nagyon jelentős problémákat okozhat helyileg ez. Tehát azt a két megállapítást szeretnénk volna hangsúlyozni, hogy feltétlenül szükség lenne mind a prioritási lista elkészítésére, annak valamilyen

módon a nyilvánosságra hozatalára, illetőleg arra, hogy a költségvetésbe visszakerüljön ezeknek a szennyezőpontoknak a felszámolásával kapcsolatos országgyűlési elkötelezettség költségvetés formájában, amelyre korábban már sor került, de sajnálatos módon megváltozott.

Szintén a talajt illeti az a megállapításunk, amely az ökológiai gazdálkodással kapcsolatos. Azt szorgalmaznánk, hogy Magyarország mezőgazdasági termelési struktúráját egy picit meg kellene változtatni a klímaváltozás elkerülése érdekében. Tehát az a tény, hogy Magyarország művelhető területeinek körülbelül a fele szántóterület, a klímaváltozás kapcsán, amely hazánkat különösen súlyosan sújtja, nem optimális, és fokozatosan át kellene állni a szántóföldi gazdálkodásról olyan gyümölcsös jellegű gazdálkodásra, amely lényegesen több élő zöldfelületet teremt az adott területen. Ennek következtében várhatóan a klimatikus viszonyokat is képes csökkenteni.

Nemcsak a kisüzemi szinten, hanem a nagyüzemi szinten folytatott biológiai gazdálkodás pedig nagyon fontos lenne, mert jelenleg a műtrágyák alkalmazása kapcsán mintegy hétszeres sebességgel használjuk el a termőtalajunkat, amit szintén meg kellene őriznünk a jövő nemzedékei számára. Ennek kapcsán hazánk ambíciója, hogy a jelenleg 2 százalék környékén lévő ökológiai gazdálkodást néhány éven belül is csak 4 százalék körülire akarja felemelni, nem tűnik kellően ambiciózusnak annak tudatában, hogy Ausztriában ez körülbelül 20 százalékon áll már. Meg kell jegyezni, bár ez nyilvánvalóan nem a fenntartható fejlődés környezeti problémájához tartozik, de a nyugat-európai országokban az ökológiai gazdálkodás az egyik rentábilis, extra jövedelmet biztosító ágazat, tehát a mezőgazdaságunk hosszú távú fejlesztését is szolgálja.

A vizeinkkel kapcsolatban felhívtuk a figyelmet arra, hogy az illegális kútfúrások rendkívül veszélyes módon pusztítják azt az ivóvízbázist, amit szintén meg kellene őriznünk a jövő nemzedékek számára. Ezzel kapcsolatban szorgalmaztuk azt, hogy jó lenne, hogy ha az Országgyűlés minél határozottabban kontrollálná és rendszabályozná ezt a kérdést egyáltalán. Az ivóvíz-felhasználással kapcsolatban számos nyugat-európai országban kialakult az a gyakorlat, hogy valamilyen módon országos szinten méri azt, hogy milyen ágazatoknak milyen vízmennyiségre van szüksége, és az ivóvízbázisok felhasználását egyfajta prioritás szerint biztosítják. Hazánk meglehetősen gazdag egyelőre az ivóvízbázisokat tekintve, de ezeket is nyilvánvalóan el lehet veszteni. Időben kell vigyázni erre.

Egyébként a hivatalunk csatlakozott ahhoz a nemzetközi kezdeményezéshez, amelyet Áder János köztársasági elnök úr indított az ivóvíz védelmével kapcsolatos nemzetközi erőfeszítésekkel kapcsolatban. Ilyen értelemben szeretném megjegyezni, hogy az ombudsmani hivatalok közül hazánk ebben az évben ért el egy speciális státuszt az ENSZ-ben. Két évvel ezelőtt ért bennünket az a megtiszteltetés, hogy az ENSZ főtitkára azt mondta, hogy a hazai ombudsmani intézmény a hét olyan intézmény egyike, amely a fenntartható fejlődés szempontjából nemzeti szinten a világon a legfigyelemreméltóbb, és méltó arra, hogy más országokban is ilyen típusú intézményeket alakítsanak. A tavalyi évben értük el az ENSZ keretén belül a nemzeti emberi jogi intézmények közül az A státuszt, ami azt jelenti, hogy a legkorrektebb jogvédelmet folytató ombudsmani hivatalok közé kerültünk világszinten. Ezen ombudsmani hivatalok között is egy újfajta szemléletet próbálunk hirdetni. Tipikusan jellemző az, hogy a társadalmi érzékenysége az ombudsmanoknak a világon meglehetősen nagy, de a környezetvédelem tekintetében viszonylag kevés ombudsmani hivatal próbál jelentősebb erőfeszítéseket tenni.

Az ivóvízkészlet-gazdálkodás kapcsán próbáltuk felhívni a többi ombudsman figyelmét arra, és egy Waterlex nevű svájci nem kormányzati szervezettel közösen

egy, a legjobb jogi gyakorlatokról szóló kötetet dolgoztunk ki, amely arra vonatkozik, hogy hogyan tudják az ombudsmanok mint a nemzeti emberi jogi intézményei az ENSZ-nek biztosítani azt, hogy a tiszta ivóvíz kapcsán mind a legszegényebb népcsoportok részére intragenerációs egyenlőség alapján, tehát ha kell, akkor anyagi ellenszolgáltatás nélkül is egy minimális 50 literes vízmennyiséget biztosítani kell – emellett nemzetközi szinten is kiálltunk –, ezen túlmenően az intergenerációs egyenlőség biztosítása érdekében pedig a felszín alatti vízforrások és felszíni vízforrások védelmét hogyan tudják elősegíteni az ombudsmanok. Tehát ilyen módon a nemzetközi szintű együttműködésben is próbáltuk azt a krédót követni, amelyet hazánkon belül próbálunk folytatni.

A biológiai sokféleség megőrzése kapcsán a hazai pocokállományt a Redentin nevű mezőgazdasági műtrágya alkalmazása több esetben akadályozta. Erre szintén felhívtuk a figyelmet. Ezt az Európai Unió elvileg nem engedi, csak rendkívüli esetekben. Ehhez képest hazánkban évek óta folyik az alkalmazása ennek az értékes populációnak... Természetesen nyilvánvalóan tudjuk azt, hogy a mezőgazdaságban bizonyos védintézkedésekre szükség van, de ennek a táplálékláncba is bekerülő rendkívül veszélyes anyagnak a megtiltását szorgalmaztuk.

Az erdőkkel kapcsolatban aláhúztuk azt, hogy a belterületi erdők nem képeznek a helyi önkormányzatok számára kellő kincset, és ebben szeretnénk volna felhívni a figyelmet arra, hogy itt egy gyarapodó erdőállomány van, és ebben a tekintetben mind az ingatlan-nyilvántartások pontosításával az ottani, az ingatlan-nyilvántartásba történő bejelentések ingyenessé tételével szolgálhatnánk egyrészt az átláthatóságot, a transzparenciát, mind pedig ezeknek a belterületi erdőállományoknak a védelmét.

Végezetül szinte valamennyi, a jövő nemzedékek számára átadandó kincsünket védik a nemzeti parkok, és ezzel kapcsolatban a tavalyi esztendő végén közzétettünk egy állásfoglalást, amelyben igazából amellet tettünk hitet, hogy a nemzeti parkok egyfajta Noé bárkái, amelyek őrzik a biológiai sokféleséget a jövő nemzedékek számára. Igazából – biológusokkal is egyeztetve – kimondhatjuk azt, hogy nincs olyan hazai állat- vagy növényfaj, amelynek a túlélésében, a hosszú távú megőrzésében ne lenne szerepe a nemzeti parkoknak. Így hát a nemzeti parkok kapcsán azt a javaslatot tettük, hogy az önállóságuk erősítését tartottuk helyesnek. Így azt gondoltuk, hogy azt az erdőállományt, amelyet a nemzeti parkok kezelnek, érdemes lenne megfontolni átadni a nemzeti parkoknak kezelésre is. Azt gondoljuk, hogy a nemzeti parkok gazdasági autonómiájának a megerősítése hosszú távon szolgálna jó célokat. A nagy ügyekhez sokszor vagyontömeg hozzárendelésére is szükség van. Emlékezzünk arra, hogy Széchenyi István is az Akadémiát az egyéves jövedelmének felajánlásával kezdte. Tehát a hosszú távú, sok nemzedéket átívelő célok megvalósítására pénzügyi erőforrások, gazdasági erőforrások biztosítására is szükség van, ezért szorgalmaztuk a nemzeti parkok további megerősítését az általunk kiadott állásfoglalásban tavaly decemberben.

Ennyiben szeretném összefoglalni a működésünket, és természetesen minden kérdésükre nagy örömmel válaszolok. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, szószóló úr. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy véleménye, javaslata, hozzászólása az elhangzottakhoz kinek van. *(Jelzésre:)* Bencsik János alelnök úr!

Hozzászólások, vélemények

BENCSIK JÁNOS (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Köszönjük szépen a szóbeli kiegészítést. A Fenntartható fejlődés bizottsága is a parlamenti

munkamegosztásban meglehetősen szűk mozgástérrel és nehéz együttműködési és érdekérvényesítési körülményekkel rendelkezik. Ez egy természetes dolog, hiszen jelenleg még a gazdaság működőképessége, versenyképessége, növekedési képessége oldaláról közelít meg mindent a közbeszéd is és értelemszerűen a politika is, mintha a gazdaság határozná meg alapvetően az emberi közösség jólétét, és a gazdaság határozná meg azt is, hogy a természeti környezetünk állapota javuló tendenciát mutat-e. És valóban a gazdaság határozza meg, de nem mutat javuló tendenciát, hanem éppen romló tendenciát, ami azt jelenti, hogy a gazdaság túlterjeszkedik a saját területén, és a természeti erőforrásokat is nagyobb mértékben fogyasztja, mint amekkora a megújulóképessége a természeti erőforrás rendszerének. Ki kell emelni a háttérből és rá kell irányítani a figyelmet, hogy a társadalmi erőforrásokat is hasonló tempóban fogyasztja el. Ez a kettő, a természeti és a társadalmi, emberi erőforrások fogyasztása alapvetően befolyásolja a gazdaság középtávú működőképességét is.

Éppen ezért szeretném külön megköszönni azt a szakmai kiállást a hivatal részéről, amelyet hosszú-hosszú évek óta most már képvisel, és ha kell, akkor a súrlódásokat is vállalja a politikai döntéshozással, a kormányzati intézményekkel vagy akár a parlamenti törvényalkotással kapcsolatos tevékenység során.

Azt is szeretném jelezni, hogy azért a kormányzati és a parlamenti politikai tevékenység részéről is van egy mértéktartás. Az, hogy a szószólói hivatal, az ombudsmanhelyettes és a munkatársai, akik a természeti, társadalmi, gazdasági, fenntarthatósági keretrendszerrel foglalkoznak, törvény által felhatalmazva hivatásszerűen végezhetik a munkájukat, még akkor is, ha nem feltétlenül örül minden döntéshozó, főleg a gazdasági szereplők nem mindegyike örvend annak a pontos, precíz szakmai tevékenységnek, de mégis végezheti a munkáját. Ez azért egy óriási érték. És különösen nagy érték az, hogy néhány kérdésben, amely a gazdasági növekedési kényszer, ami elvárás a politika és a társadalom egy része részéről is, mégsem tudja felülmúlni azokat az alapvető jogokat, amelyek az Alaptörvényben is rögzítésre kerültek, amelyek az egészséges környezethez való jog feltételeit biztosítják minden itt élő ember számára.

Ennek következtében, ha szükséges, akkor a korrekciók is elvégezhetők. Ha kormányzati szinten nem, akkor talán országgyűlési szinten; ha nem, akkor köztársasági elnöki, illetve azon közösségi kapuőri szinteken, amelyeket a magyar jogrendszer keretei biztosítanak. De ha nem lenne az ombudsmani hivatal és nem lenne ott valóban szószólója vagy nem lennének szószólói a jövő nemzedékek érdekeinek, akkor vélhetően, sőt ki is jelenthetjük, ezek az értékek elsikkadnának a döntéshozás folyamatában. De így meg tudnak jelenni és tudnak érvényesülni, és apró-cseprő sikereket el lehet érni közösen a fenntarthatóság felé való átmenet rögzítésén, amely egy nagyon erős szemléleti változást, beállítottságváltozást igényel, ami mindig kényelmetlenséggel jár. Tehát valamit ilyenkor mindig föl kell adni azokból a szokásokból, azokból a cselekedetekből, amelyeket eddig gyakoroltunk és amelyek berögzültek. De ha ebből föl tudunk adni, akkor meg lehet fordítani ezt a folyamatot.

Amit most élünk, ez a fenntarthatóság felé való átmenet időszak, és ez semmi másról nem szól, mint kulturális beállítottságról, arról, hogy képesek vagyunk-e kulturálisan változni, tehát tudunk-e kultúrát váltani, hogy az alkotás megelőzze a fogyasztás kényszerét, tehát az alkotás belülről jövő igénye megelőzze-e a mindenáron történő fogyasztás, a buzdítás szempontjait, az értékek hozzáférhetővé tétele, megosztása megelőzze alapvetően azt a szándékot, ami a mindenáron történő versenyképességből fakadóan a gyengébbeknek és a kisebbeknek a kárára történő erőfölény-érvényesítéssel jár. Ez egy bátor hozzáállás és cselekedet. Teszem hozzá, hogy a hivatal ezért jött létre, a jogrendszerbe ezért került beillesztésre, és ezért kapják a fizetésüket is. Én azt szeretném megköszönni, hogy gyakorolják is ezt a

kötelezettségüket kellő körültekintéssel, diplomáciai érzékkel, de mégis következetesen és kitartóan, bátran. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Ha megengedik, akkor alelnök úrnak átadnám a levezetés jogát, hogy szót tudjak kérni.

(Az ülés vezetését Bencsik János, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Elnök úré a szó.

SALLAI R. BENEDEK (LMP): Köszönöm szépen. Én is ezúton szeretném tisztelettel megköszönni a szószóló úr beszámolóját és szóbeli kiegészítését a beszámolóhoz. Nagyon-nagyon érdekes szakmai téma lehetne ez a bizottságunknak. Bízom abban, hogy a különböző pártokból olyan szakemberek és szakpolitikusok jöttek ide, akiket ez érdekel, és nagyon jó lenne, ha hosszan beszélhetnénk erről, de sajnos erre most nincs igazán lehetőség, pedig Bencsik alelnök úr is jó néhány olyan kérdést vetett fel, ami azért érdemelne pár gondolatot, vitát, hiszen mint elmondta alelnök úr, a fenntarthatóságba történő átmenet időszakát éljük.

Nyilvánvalóan nekem aggályaim vannak azzal kapcsolatban, amit a világ különböző mutatóinak különböző indikátorai ezzel kapcsolatban mutatnak. Akár az, ami mostanában nagy sajtónyilvánosságot kapott a világban, a kihalások időszaka, hogy 65 millió év után soha ennyi, ilyen mértékű kipusztulás nem volt a világban. Ez alapvetően veszélyezteti a biológiai sokféleséget, ami alapvetően veszélyezteti a természeti erőforrások fenntartásának az esélyét.

Tehát abban egyetértek nyilvánvalóan, hogy ez az átmenet időszaka; az a kérdés, hogy az átmenet hogyan fog megvalósulni úgy, hogy megmarad-e az emberiség vagy pedig milliárdok elvesztésével, ez az, ami fontos kérdés és ez az, amiben sokat kell gondolkoznia szerintem az emberiségnek.

De visszajöve az emberiségtől egészen az ombudsmani beszámoló feladatáig, nyilvánvalóan itt megragadta a gondolataimat az, hogy a nemzeti parkokat Noé bárkájának és a biológiai sokféleség megőrzésének, színtereinek nevezte a szószóló úr. Arra szeretném felhívni az ombudsmani hivatal figyelmét, hogy Magyarországon a természetvédelem alkalmazásának joggyakorlata egyre inkább helytelenül valóban a védett területekre koncentrál, és egyre kevesebb az esélye a védett fajoknak megmaradni a védett területeken kívül. Tehát az lenne a jó, ha ez a Noé bárkájaszemlélet nem pusztán a védett területekre koncentrálna.

Ha megengedi és nem veszi szerénytelenségnek, ajánlom a figyelmébe a tegnapi egyik azonnali kérdésemet, ami a győri Püspökerdőről szólt, ahol 36 hektárnyi olyan területet akarnak most átalakítani kajakbajnokság céljaira teljes erdőkiirtással, ahol harminc védett és fokozottan védett madárfaj és több mint tíz védett és fokozottan védett növényfaj van a vegetációban úgy, hogy egyébként van alternatíva. Az államtitkári válaszban azt a választ kaptam, hogy az nem védett terület és nem Natura 2000-es terület, ami alapvetően felveti a természetvédelmi törvény alkalmazásának a problémáját, hogy vajon van-e esélye a védett fajoknak megmaradni védett területen kívül.

Kíváncsi lennék – hogyha még lesz 2 és fél perce arra, hogy mindenre reagáljon – arra, hogy most már, mióta a kishantosi ügyben több ítélet született, részben tudom, hogy azok az idei évben születtek, ugyanakkor a múlt évi folyamatok mellett lát-e esélyt arra ezeknek a tükrében, hogy a rekonstrukciója egy ilyen biotermelési tevékenységnek valamilyen szinten helyreállítódjon, ott vagy nem ott, általuk vagy nem általuk, de az, ami elveszett, hiszen említette, Magyarország

célkitűzése most 300 ezer hektár elérése biotermelésben, és 130 ezernél járunk, hogy erre lát-e esélyt. Legfőképpen azért fontos ez, mert a beszámolójában én kíváncsi lennék arra, hogy a költségvetések tárgyalása hogyan szolgálja azokat a célokat, amiket hivatala képviselni próbál, mert itt nagyon sok tekintetben azt lehet látni, hogy az alfája és az ómegája az, hogy a költségvetési törvényben milyen forrásokat biztosít az Országgyűlés a fenntarthatóság megteremtésére és az egészséges környezethez való alapjog biztosítására az állampolgároknak.

Ha lenne időnk, akkor nyilvánvalóan sok más érdekes kérdés is lehetne, hiszen akár a nemzeti földvagyonnal és a védett területek vagyonkezelésével kapcsolatos ügyek már a múlt évben elkezdődtek, ahol az Alkotmánybíróság igazolta az ombudsmani hivatal valamennyi aggályát, ami tényleg egy megnyugtató dolog, és nyilvánvalóan a megtisztelő ENSZ-besoroláshoz az ilyenek hozzájárulnak. Ugyanakkor arra kérem, hogy ezt kevésbé hangoztassa, nehogy valaki vissza akar majd venni a jogaiból a hivatalának, ha ilyen eredményeket ér el. Tehát jó, ha ezeket így magunk között beszéljük.

A magam részéről hadd mondjam el, hogy rendkívüli módon irigylem, mert amikor a parlamentbe érkeztem, azt szerettem volna, hogy ha már ellenzékbe szorultam, akkor a kormányzást tudom jobbá tenni és a javaslatok jelentős részével a kormányzás minőségét tudom javítani. Ennek ellenére az én megítélésem vagy az ellenzéki pártok megítélése nagyon sokszor olyan, mintha ellenségek lennénk, és nem a jogszabályok javítását akarnánk szolgálni, míg önöktől viszont elfogadják ugyanezt a kritikát, amit néha mi is megfogalmazunk. Önöknek megvan az esélyük arra, hogy konstruktív párbeszéd alakuljon ki a kormányzattal és a kormánypártokkal, ami egy nagyon nagy lehetőség és egyben nagy felelősség önöknek, és ehhez kívánok további jó munkát és sok sikert. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Az elnöki feladatokat visszaadom Sallai úrnak.

(Az elnöklést Sallai R. Benedek, a bizottság elnöke veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelentkezések.)* Ha kérhetem a bizottság tagjait, akkor maximum 5 percben, két jelentkező van, Kepli Lajos és Turi-Kovács Béla alelnök úr. Turi-Kovács Béla alelnök úrnak adom meg a szót.

DR. TURI-KOVÁCS BÉLA (Fidesz): Köszönöm szépen. Rövid leszek. Szeretném arra biztatni az ombudsmani hivatalt, hogy az eddigi bátorságot, ha lehet, még tovább kell fokozni. Meggyőződésem, hogy a jó kormányzásnak előfeltétele, hogy olyan kritika is érkezzon – mi polgári kiscgazdák ezt hetente gyakoroljuk –, ami nem föltétlenül esik egybe a kormány közvetlen szándékával.

Azt is örömmel hallottam, hogy az ombudsmanhelyettes úr az alaptörvény P) cikkelyét idézte. Mi ezt úgy értelmezzük, és ezért is kértem szót, hogy a P) cikkelyből világosan következik, hogy a nemzeti örökség minden magyar embert megillet. Azok a korlátozások tehát, amelyek indokolatlanok vagy amelyek lehetetlenné teszik, hogy széles körben vidéki emberek földet tudjanak szerezni, azután kiáltanak, hogy itt azért megszólaljunk, és itt az ombudsmani hivatalnak is föltétlenül szerepe kell hogy legyen majd. Világos ugyanis, hogy ha a jelenlegi mederben folyik a termőföldek forgalma, akkor a termőföldek forgalmából egy-egy közösségen belül 90-95 százalék ki van rekesztve. Ezt egyébként maga a törvényhozó is elismerte akkor, mikor a törvényt elfogadtuk. Ezen kell álláspontom szerint úgy változtatni, hogy ez kinyíljon, és az elkövetkezendő időben természetesen szabályozott keretek között ennek a lehetősége fennálljon.

Én azt gondolom, és itt csatlakozok ahhoz, amit elnök úr mondott, hogy az a szerep, amelyet eddig betöltött az ombudsmani hivatal, azt igazolja, hogy a jövőben is nagy szükség van rá.

Talán ha megengedi, még egy kritikát megfogalmaznék magával a kötettel kapcsolatban. Kicsit talán túl sokat az egyedi ügyekkel foglalkozik. Látványosabb kétségtelenül, mint ha elvi ügyekkel foglalkozna. Jó lenne, ha elvi ügyekkel is úgy foglalkozna, hogy abban állást is merne foglalni. Az ombudsmani hivatalnak az is dolga meggyőződésem szerint, lehet, hogy téved, de az is dolga, hogy állást foglaljon, és hogy ehhez az állásfoglaláshoz föl lehessen csatlakozni vagy azon lehessen vitatkozni. Azt remélem, hogy a jövőben majd kevesebb Jóska, Pista bácsi lesz az összefoglalókban, és egy kicsit szélesebb körű kitekintést is ad majd. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kepli Lajos képviselő úr!

KEPLI LAJOS (Jobbik): Köszönöm, elnök úr. Én is elsőként szeretném megköszönni az ombudsmani hivatalnak és ombudsmanhelyettes úrnak a tevékenységét. Nem lehet egyszerű ebben a környezetben végezni ezt az egyébként nem egyszerű munkát.

Én annyiban vitatkoznék Turi-Kovács alelnök úrral, részben egyet is értek vele, részben pedig vitatkoznék, hogy valóban jó volna, hogyha általánosabb állásfoglalások is születnének és általánosabb következtetéseket is levonna az ombudsmani hivatal, de valójában a sok kis ügy, a sok egyedi ügy eredője mind ugyanoda mutat. Tehát valójában ezek mind rámutatnak arra, hogy Magyarországon az elmúlt években vagy évtizedekben hogyan épül le a környezetvédelem és a fenntarthatóság eszméje hogyan gyengül folyamatosan. Tényleg jó volna, ha olyan szinten is megjelenne ez, mondjuk, az ombudsmani jelentésekben, hogy akár ágazati, kormányzati szinten hogyan változik a környezetvédelem érdekérvényesítő képessége. Gondolok itt arra, hogy először önálló minisztériumként megszűnik, majd különböző hivatalok beolvadnak kormányhivatalok alá, most legutóbb a zöldhatóság, a természetvédelem hatósági szerepe hogyan gyengül vagy egyáltalán az érdekérvényesítő képessége, hogyan rendelődik alá szép fokozatosan minden a gazdasági szempontoknak, ami a fenntarthatóságot illeti.

Egyes környezeti elemek állapotán, helyzetén, a jogi szabályozásán is nagyon jól látszik ez a folyamat, csak valóban jó volna, hogyha ezeket a következtetéseket is levonná az ombudsmani hivatal, vagy megjelenne ezzel kapcsolatban is valamiféle ajánlás a kormány felé, illetve nyilván az Országgyűlés mint törvényhozó szerv felé. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Tájékoztatni szeretném a bizottság tagjait, hogy az ülés hátralevő részében a levezetést átadom Bencsik János alelnök úrnak, és tisztelettel kérek elnézést, napirend előtti felszólalás miatt be kell mennem a plenáristerembe. Megköszönöm a munkájukat. *(Sallai R. Benedek távozik az ülésről.)*

(Az ülés vezetését Bencsik János, a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Szeretném megkérdezni, hogy van-e valakinek még hozzászólási szándéka. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, akkor megkérem Szabó Marcel szöszlő urat, hogy legyen szíves válaszolni az elhangzott kérdésekre. Köszönöm.

DR. SZABÓ MARCEL, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes: Köszönöm szépen. Először is igyekszünk, amit Bencsik János alelnök úr által mondott szavakhoz méltó apa lenni a továbbiakban is, köszönjük szépen a biztatást és az elgondolkodtató szavakat.

Sallai elnök úr megjegyzésével kapcsolatban. Igen, természetesen a fenntartható fejlődésnek is az alapvető sarokpontja az, hogy a költségvetés milyen összegeket és hogyan tud biztosítani azokra a fontos célokra, amelyekre a természet és a környezet megvédése érdekében szükség van. Bár itt érdemes átgondolnunk, hogy maga a pénz is valahonnan származik. Tehát alapvetően olyan szemléletet kellene követnünk, ahol az alapvető folyamatok legyenek minél inkább összhangban a természet és a társadalmi tőke megőrzésének az igényével. Önmagában a mozaikos védett területeket... Ebben egyetértésben is vagyunk az elnök úrral, csak ismételtén érdemes aláhúzni, hogy valóban nem az a megoldás, hogy egy-egy mozaikot megőrizzünk, miközben a freskó többi része pusztul. Azt gondolom, hogy egy integratív, átfogó szemléletre van szükség, ahol a természeti és társadalmi tőke megóvása a fő cél, és a költségvetésben nemcsak közvetlenül a természetvédelmi célokra fordított pénzek keretei között, hanem az általános társadalmi folyamatok megfelelő irányba való terelésével vagy az erre tett erőfeszítésekkel tudnák segíteni a dolgokat.

Elhangzott egy nagyon konkrét kérdés a kishantosi ügyel kapcsolatban. Itt az állásfoglalásban arra hívtuk föl a figyelmet, hogy a népfőiskolai mozgalom mint olyan nagyon nagy érték. A népfőiskolai mozgalomnak tulajdonképpen egy ilyen speciális leágazása is volt a kishantosi gazdaság területén, amelyhez most jelenleg semmifajta bemutatógazdaság jellegű terület nem tartozik. Ez feltétlenül nagy érték lenne, ha ez a jelenlegi helyzetben megoldható lenne még, hiszen annak a szemléletnek az átadására is szükség van, ahogyan a nagy volumenben, tehát a mezőgazdasági nagybirtok szintjén lehet gyommentesítést és egyéb mezőgazdasági termelési tevékenységet folytatni mezőgazdasági kemikáliák igénybevétele nélkül. Egyébként önmagában ennek a kultúrának az átadásához egy gyakorlati területre feltétlenül szükség lenne, amelyre tulajdonképpen most a bírósági ítélet elvileg lehetőséget is biztosítana.

Turi-Kovács Béla alelnök úr javaslataival kapcsolatban maximálisan egyetértünk, hogy az ombudsmani hivatalnak az általánosításra is kell törekedni. Azzal is egyetértünk, hogy a termőföld mint a nemzet közös öröksége úgy őrizhető meg, ha olyan kezekben van, akik a gyermekeik, unokáik, ükunokáik részére művelik a földet, és azzal a felelősséggel és azzal az odaadással, amellyel a magyar parasztság évszázadokon keresztül megbecsülte, tisztelte és az élet forrásának tekintette a földet.

Kepli Lajos képviselő úr hozzászólása kapcsán azt szeretném mondani, hogy igen, volt már egyébként több olyan jelentésünk, amelyben az általános környezeti folyamatokkal is foglalkoztunk. Volt a válság vesztesei jelentéssorozat, amelynek egy része arra hivatkozott, hogy a környezeti intézményrendszer hogyan degradálódik tulajdonképpen a válság kapcsán is. De azt gondolom, hogy ezt érdemes időről időre újra áttekinteni, és azokat a folyamatokat, amelyek azóta bekövetkeztek, szintén áttekinteni, hogy azok hogyan hatnak a környezet megóvására is.

A bizottság valamennyi tagjának szeretném megköszönni a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen a szószóló úr válaszait. Tisztelettel kérdezem, hogy van-e valakinek még hozzászólási szándéka. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, akkor a vitának ezt a szakaszt lezárom.

Megnyitom a részletes vita azon szakaszát, amely a konkrét határozati javaslat házsabályszerűségével, az Alaptörvényből eredő követelményeknek való megfelelésével kapcsolatos. Kérdezem, hogy van-e valakinek hozzászólási szándéka.

(Nincs jelzés.) Nincs. Megkérdezem, hogy van-e valakinek módosító indítvány benyújtására vonatkozó szándéka. *(Nincs jelzés.)* Az sincs.

Akkor megnyitom a részletes vita utolsó szakaszát, amelyben döntenünk kell a részletes vita lezárásáról. Először tisztelettel kérdezem, hogy ki ért egyet a részletes vita lezárásával. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúan támogatja a részletes vita lezárását.

Kérdezem, hogy a részletes vitáról szóló jelentés elfogadásáról és benyújtásáról szóló szavazásnál ki támogatja a jelentés elfogadását és benyújtását. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangú igen szavazattal támogatta a jelentés elfogadását és a benyújtását.

Tisztelettel kérdezem, hogy a bizottság kíván-e előadót állítani. Az Igazságügyi bizottság indítványáról van szó, nekünk nem kötelező állítani. *(Nincs jelzés.)* Úgy látom, hogy nem.

Akkor tisztelettel köszönöm mindenkinek a közreműködését, kiváltképpen szószóló úrét. Ezzel a naprendi pontot befejezzük. További hasznos, eredményes és bátor szószólói tevékenységet kívánok a 2015-ös esztendőre is.

DR. SZABÓ MARCEL, a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó biztoshelyettes: Köszönöm szépen.

Egyebek

Egyebekben kíván-e valaki hozzászólni. *(Nincs jelzés.)* Úgy látom, nincs ilyen szándék. Én nagyon óvatos vagyok azzal kapcsolatban, hogy önfeledt és erőforrás-gyarápító nyári szabadságot kívánhatok-e magunknak, de bizakodjunk abban, hogy semmi rendkívüli nem fog már történni a rendkívüli parlamenti ülésszak során, és nem kell a bizottságunknak ülést tartania.

Az ülés berekesztése

Tisztelettel köszönöm az egész parlamenti évadban végzett tevékenységét minden bizottsági tagnak, segítőinknek és mindenkinek, akinek velünk kötelezettsége van. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 9 óra 5 perc)

Bencsik János
a bizottság alelnöke

Sallai R. Benedek
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Földi Erika